

Koncepcja

***Analiza wykorzystania naturalnych bogactw regionu
w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego
z uwzględnieniem przekrojów przestrzennych, w związku
z perspektywą wyczerpania złóż naturalnych bogactw.
Opracowanie założeń do strategii zrównoważonego rozwoju
w tym zakresie.***

ETAP I

OPRACOWANIE:

Dr Krzysztof Chudy

Dr Magdalena Worsa-Kozak

Mgr Anna Grafender

Grudzień 2010 r.

KONCEPCJA PRZEPROWADZENIA BADAŃ ZGODNIE Z § 7.1.1 UMOWY

Pierwszy etap realizacji umowy będzie polegał na zebraniu materiałów źródłowych dotyczących zasobów naturalnych regionu, ich aktualnego wykorzystania, statystycznych danych społeczno-gospodarczych w odniesieniu do województwa i powiatów, aby następnie odpowiednio je pogrupować i opracować w formie graficznej, opisowej oraz tabelarycznej. Analizie zostaną przede wszystkim poddane dostępne materiały archiwalne, statystyczne i kartograficzne.

W ramach badań opracowane zostaną uproszczone bazy danych:

- Baza danych występowania złóż oraz potencjału surowców odnawialnych z uwzględnieniem stanu zagospodarowania, zasobów geologicznych i przemysłowych oraz wielkości wydobycia.
- Baza danych złóż problematycznych występujących na obszarach chronionych oraz występujących na terenach.
- Baza wskaźników gospodarczych poszczególnych obszarów powiatowych Dolnego Śląska.
- Charakterystyka uwarunkowań społecznych poszczególnych powiatów, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów występowania złóż strategicznych.

Kolejny etap, to analiza zebranych danych w ujęciu przestrzennym z zastosowaniem technik GIS wykorzystująca metody analizy porównawczej, metody korelacyjne oraz klasyfikacyjne.

Na podstawie przeprowadzonych analiz przestrzennych zostaną opracowane scenariusze rozwoju wraz z analizą SWOT proponowanych rozwiązań. Wynikiem przeprowadzonych badań będą rekomendacje dla władz i partnerów regionalnych w odniesieniu do założeń w ramach strategii zrównoważonego rozwoju województwa dolnośląskiego.

SPIS TREŚCI I STRESZCZENIE ZAWARTOŚCI MERYTORYCZNEJ OPRACOWANIA ZGODNIE Z § 7.1.3 UMOWY

I. Wstęp	4
A. Cel opracowania	4
B. Podstawy opracowania	5
C. Akty prawne i inne dokumenty o znaczeniu strategicznym	5
D. Podstawowe definicje	6
II. Przyjęta metodyka badań.....	6
III. Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do roku 2025 oraz zintegrowanego europejskiego systemu energetycznego.....	6
IV. Bogactwa Naturalne Dolnego Śląska – zasoby, stan wykorzystania i wpływ na sferę społeczno – gospodarczą regionu	6
V. Potencjał wykorzystania zasobów naturalnych w kontekście zrównoważonego rozwoju Dolnego Śląska	7
A. Perspektywy dla wybranych bogactw oraz zasoby predestynowane do wykorzystania	7
B. Analiza bazy bogactw naturalnych na tle obszarów ochronnych	8
C. Analiza bazy bogactw naturalnych na tle wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego.....	8
D. Obszary dawnego górnictwa w Sudetach jako potencjał geoturystyczny	8
VI. Potencjał wykorzystania dolnośląskich zasobów naturalnych w systemie energetycznym Polski i Europy.	8
VII. Podsumowanie.....	8
VIII. Wnioski i rekomendacje.....	8
IX. Bibliografia.....	9

I. Wstęp

Region dolnośląski pod względem geologicznym należy do najbardziej interesujących regionów Polski. Odgrywa on ważną rolę w ogólnym wydobyciu oraz produkcji surowców mineralnych kraju, stanowiąc jedną z najważniejszych „baz zasobowych” kopalin w świetle ogólnego bilansu zasobów złóż Polski. Dolny Śląsk stanowi, więc obszar o znaczeniu strategicznym, będąc regionem bogato obdarzonym przez przyrodę, sprawia, że przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości i stwarza ogromny potencjał ekonomiczny oraz gospodarczy regionu. Wysoki potencjał wynikający z mnogości bogactw naturalnych, z drugiej zaś strony perspektywy wyczerpania złóż surowców energetycznych w innych regionach kraju sprawia, że zachodzi konieczność opracowania założeń, które będą kluczowymi do opracowania Strategii zrównoważonego rozwoju w tym zakresie. Zakres ten obejmuje problematykę zagospodarowania złóż, ale również położenie oraz znaczenie Dolnego Śląska w zintegrowanym systemie energetycznym Polski i Europy.

A. Cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest analiza wykorzystania naturalnych bogactw regionu na tle rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem przekrojów przestrzennych, w świetle wyczerpywania złóż bogactw naturalnych. Niniejsza analiza będzie przede wszystkim uwzględniać założenia strategii zrównoważonego rozwoju Polski do roku 2025 oraz politykę zintegrowanego europejskiego systemu energetycznego. Opracowanie aktualizuje i weryfikuje generalne kierunki i cele polityki zrównoważonego rozwoju w gospodarce złóż, uwzględniając uwarunkowania składające się na bezpieczeństwo energetyczne Polski i Europy. Celem głównym niniejszej „Analizy...” jest:

Opracowanie założeń do Strategii zrównoważonego rozwoju w zakresie wykorzystania naturalnych bogactw regionu, poprzez analizę stanu aktualnego zagospodarowania złóż kopalin. Analiza ma na celu sformułowanie precyzyjnych rekomendacji dla władz województwa dolnośląskiego oraz partnerów regionalnych w tym zakresie.

B. Podstawy opracowania

Podstawę opracowania stanowi umowa zawarta dnia 08.09.2010 r. we Wrocławiu pomiędzy: Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej Sp. z o.o., z siedzibą przy ul. Kuźniczej 10, 50-138 Wrocław reprezentowaną przez Prezesa Zarządu - Pana Tomasza Tykierko, a zespołem eksperckim, w skład którego wchodzi:

- dr Krzysztof Chudy – koordynator projektu,
- dr Magdalena Worsa-Kozak,
- mgr Anna Grafender.

Praca jest współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu: „Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego” [POKL.08.01.04-02-003/08].

Do sporządzenia „*Analizy naturalnych bogactw regionu w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem przekrojów przestrzennych, w związku z perspektywą wyczerpania złóż naturalnych bogactw*” wykorzystano ogólnie obowiązujące akty prawne oraz materiały wyjściowe.

C. Akty prawne i inne dokumenty o znaczeniu strategicznym

- Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. Nr 100/2001, poz. 1085, z późn. zm.: Dz.U. 2008 nr 111 poz. 708).
- Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.
- „Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015”.
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo energetyczne.

D. Podstawowe definicje

Podrozdział zawierać będzie wyjaśnienie podstawowych pojęć oraz określeń używanych w „Analizie...”, m.in. Zrównoważony rozwój, Bogactwa naturalne, Zasoby stałe, Zasoby odnawialne, Zasoby nieodnawialne.

II. Przyjęta metodyka badań

Rozdział pokrótce wprowadzi z w przyjęty sposób prowadzenia analizy, wraz z opisem metod badawczych, wykorzystanych metod i technik (jak w koncepcji badań – str.2).

III. Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do roku 2025 oraz zintegrowanego europejskiego systemu energetycznego

W rozdziale opisane zostaną założenia aktualnej strategii zrównoważonego rozwoju w kraju i w Europie, a także założenia zintegrowanego europejskiego systemu energetycznego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień mogących mieć wpływ na rozwój regionu dolnośląskiego.

IV. Bogactwa Naturalne Dolnego Śląska – zasoby, stan wykorzystania i wpływ na sferę społeczno – gospodarczą regionu

Przedmiot niniejszego rozdziału stanowią naturalne bogactwa województwa dolnośląskiego. Autorzy poświęcą szczególną uwagę omówieniu następujących zagadnień:

- Pozycja Dolnego Śląska jako bazy zasobowej kopalin na tle innych województw oraz jego udział w polskim rynku kopalin.
- Podział oraz charakterystyka występowania złóż kopalin w regionie dolnośląskim.
- Zasoby oraz wydobycie złóż dolnośląskich.
- Graficzne przedstawienie parametrów charakteryzujących region – mapy, wykresy.

- Analiza otoczenia poszczególnych złóż, w tym uwarunkowań środowiskowych i technicznych.
- Analiza uwarunkowań transportowych samochodowych i kolejowych w wydobywaniu złóż.

W ujęciu przestrzennym, w odniesieniu do powiatów dolnośląskich, zostanie przeanalizowany związek bazy surowcowej, aktualnego wydobycia, liczby podmiotów zajmujących się wykorzystaniem zasobów naturalnych a także stanu wykorzystania zasobów naturalnych ze wskaźnikami rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie poszczególnych jednostek samorządowych. Powyższa analiza zostanie przeprowadzona w grupach surowcowych – dla surowców nieodnawialnych i odnawialnych, w podziale na podgrupy. Na potrzeby analizy przestrzennej rozmieszczenia zasobów stworzone zostaną mapy zbiorcze występowania kopalin, będą one uwzględniały typ oraz wielkość zasobów w województwie dolnośląskim.

V. Potencjał wykorzystania zasobów naturalnych w kontekście zrównoważonego rozwoju Dolnego Śląska

W rozdziale zostaną przedstawione możliwości wykorzystania perspektywicznych, z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu oraz jego bezpieczeństwa energetycznego, bogactw naturalnych, a także omówiona zostanie konfliktowość ich występowania w odniesieniu do obszarów ochronnych wynikających z ustawy o ochronie przyrody. Baza surowców naturalnych zostanie także przeanalizowana na tle wskaźników rozwoju społeczno – gospodarczego w poszczególnych powiatach. Ze względu na fakt, iż region dolnośląski jest województwem o wysokim potencjale turystycznym, zostaną tu także podniesione zagadnienia związane z wykorzystaniem obszarów dawnego górnictwa, jako obiektów geoturystycznych.

A. Perspektywy dla wybranych bogactw oraz zasoby

predestynowane do wykorzystania

B. Analiza bazy bogactw naturalnych na tle obszarów ochronnych

C. Analiza bazy bogactw naturalnych na tle wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego

D. Obszary dawnego górnictwa w Sudetach jako potencjał geoturystyczny

VI. Potencjał wykorzystania dolnośląskich zasobów naturalnych w systemie energetycznym Polski i Europy.

Analiza potencjału energetycznego dostępnych na Dolnym Śląsku bogactw naturalnych w kontekście zintegrowanego systemu energetycznego na tle Polski i Europy. Próba umiejscowienia regionu w polityce energetycznej państwa oraz unii europejskiej. Możliwe scenariusze rozwoju polityki energetycznej i bilans jej skutków dla Dolnego Śląska.

VII. Podsumowanie

W podsumowaniu, na podstawie przeprowadzonej analizy bazy bogactw naturalnych regionu, zostaną przedstawione scenariusze dla polityki zrównoważonego rozwoju w kontekście możliwości wyczerpania się bazy surowcowej zasobów nieodnawialnych, wraz z analizą SWOT poszczególnych rozwiązań. Podsumowanie będzie stanowiło podstawę do przedłożenia rekomendacji dla założeń w ramach strategii zrównoważonego rozwoju.

VIII. Wnioski i rekomendacje

Rekomendacje dla władz odnośnie kierunków rozwoju, proponowane rozwiązania, zagadnienia kluczowe z analizy SWOT, założenia do strategii zrównoważonego rozwoju w zakresie wykorzystania naturalnych bogactw regionu w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem przekrojów przestrzennych, w związku z perspektywą wyczerpania złóż naturalnych bogactw

IX. Bibliografia